Ingekomen
Nr. Afd.
- 8 SEP 2023

Raad van de gemeente Meierijstad
Postbus 10001
5460 DA VEGHEL

Datum	Ons nummer	Uw kenmerk
7 september 2023	202202372/1/R1	

Inlichtingen
[redacted]

Onderwerp
Meierijstad
Bp Sportpark De Neul Sint-Oedenrode

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij stuur ik u - ter informatie - stukken die gaan over bovengenoemde procedure.

Zoals u is meegedeeld, zal de zaak op 15 september 2023 worden behandeld op een zitting.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Postbus 20019 - 2500 EA Den Haag - T 070 426 44 26 - F 070 365 13 80 - www.raadvanstate.nl
Bij correspondentie de datum en het nummer van deze brief vermelden

RAAD VAN STATE
INGEKOMEN
04 SEP. 2023
ZAAKNR: 202202372
AAN: Knaap RT
BEHANDELD DD: PAR. dh

HET GROENE HART
Brabant

Aan:Raad van State Afdeling bestuursrechtspraak.

Datum:4-9-2023
betreft:Projectplan Klimaatrobuust Beekdal Sint-Oedenrode (waterwet).
Ons kenmerk:STOE.NEUL. 2023.

uw kenmerk:202300[illegible]165/1/R1

Geachte staatsraden,

Bij herlezing van onze laatste brief d.d. 23-7-2023 in reactie op het verweerschrift van het waterschap De Dommel is ons gebleken dat er hier en daar woorddelen ontbreken hetgeen de leesbaarheid niet goede komt.
Hierbij voegen wij een gecorrigeerde versie toe. (bijlage 1)

Voor een reactie op het onlangs toegezonden verweerschrift van zijde van de gemeente verwijzen wij naar bijgevoegde thematische opmerkingen die van belang geacht kunnen worden voor de lopende zaak.

Het gaat hier om de volgende onderwerpen.

A-Betekenis van de potentiele natuurontwikkelingswaarde.
B-Aardkundige waardenkaart, I
C-Aardkundige waardenkaart II
D-De ontbrekende integrale planaanpak
E-Het keuzeproces van het voorkeursmodel
F-De betekenis van de Waterwet voor get projectplan I
G-De betekenis van de Waterwet II
H- Kaderrichtlijn Wter (KRW)
I-Wet natuurbescherming

Conclusie:
Nadere bestudering van de stukken toont aan de de voorkeursvariant geen positieve bijdrage levert aan een natuurinclusieve oplossing van een groot ecologisch verbindingsprobleem dat bij Sint-Oedenrode speelt en de doelmatigheid van de NNB Dommeldal bedreigt.
Het projectplan heeft daarentegen vooral een sectorale insteek gevolgd waarbij het waterstaats-aspect een hoofdrol speelt. De gemeente heeft als partner in het planproces gefaald door geen

Het Groene Hart Brabant. Milieuvereniging werkzaam in Noord-Brabant. [redacted]
- email [redacted]-Info@het groene Hart-Brabant.nl
Aangesloten bij de Brabantse Milieufederatie (BMF)

2023.001.27 A dd. 23-1-2023

dynamiek tussen de normale water afvoer binnen het beekprofiel en die bij de piekbelasting ingeval van hoogwater . Bij stijging van het water in de beek kan deze tenslotte vrij overlopen in het beekdal dat als een waterbuffer functioneert .De gevulde beekdalen vergroten de afstromings-capaciteit als een brede traag stromende rivier. Voor de meandervorming is het van belang dat bij de overstroming de stroomsnelheid van de beek afneemt omdat de waterafvoer over een veel breder vlak plaats kan vinden.
In het algemeen verloopt de meanderverlegging door stroomerosie in het laagland traag en dan komt de factor tijd als onderdeel van het beeksysteemontwikkeling in beeld. Verder ligt hier ook een klimatologische relatie omdat de hoogwatercyclus sterk afhankelijk is van de regenval in het stroomgebied van een beek.
Bij daling van het waterpeil lopen de beekdalen weer leeg en neemt de bodemvochtigheid af.

Deze vrije wisselwerking tussen waterafvoer overstroming/berging en waterpeildaling met drooglegging van de dalgronden in relatie met klimaat en trage meandervorming zijn bepalend voor het functioneren van een natuurlijk beeksysteem op de dekzandgronden.

-Beekherstel of beekontwikkeling.(pag 2)

Ten onrechte meent het waterschap dat het ons voornamelijk om herstel van de beekloop te doen zou zijn terwijl het ons om het hele natuurlijke beeksysteem gaat,inclusief beekdal vooral omdat voor het beeksysteem juist het beekdal de meest invloedrijke component vormt. En een beekdal is in zijn ligging van nature vrijwel onveranderlijk en bepaalt de kaders waarbinnen een beek zijn weg kan zoeken en dit in het laagland uiterst traag doet. Beekherstel heeft vooral ook betrekking op herstel van de natuurlijke waterfunctionaliteit.
Hetgeen dus volledig past binnen het genoemde subdoel, punt e waar beekherstel expliciet genoemd wordt als bijdrage aan de KRW (pag 3 verweerschrift).
We kunnen ons helemaal met het plan verenigen waar het waterschap *'beekdalontwikkeling "* voorstaat. .In relatie tot de KRW .op grond waarvan het waterschap de opgave ziet om *.."een natuurlijk beeksysteem ..."* te realiseren en bovendien de geciteerde KRW onder *punt e (pag 3)* nadrukkelijk *'beekherstel '* noemt,kan o.i. niet anders geconcludeerd worden dan dat natuurherstel hier voorop dient te staan.
Het afwateringskanaal vormt binnen het beeksysteem een onnatuurlijk element in ruimtelijke en functionele zin en hier kan alleen herstel plaats vinden door deze onnatuurlijke anomalie uit een ver verleden op te ruimen. Het plan doet echter het omgekeerde ;de anomalie wordt juist in omvang verdubbeld . De strijdigheid met de genoemde doelen is dan evident.
Overigens is het oorspronkelijke meandertraject nog volledig aanwezig zodat hier weinig voor een herstel in te grijpen valt.

Conclusie:
Met betrekking tot het voorliggende plan van het waterschap in Sint-Oedenrode kan vastgesteld worden dat het bestaande gegraven waterafvoer kanaal aan geen enkel criterium van een beek en beeksysteem voldoet. En dus geheel buiten de geciteerde doelstelling valt. Omdat het plan met aanzienlijke nieuwe natuurschade gepaard gaat, raakt het ook in strijd met de Waterwet waar deze een bredere belangenafweging cq bescherming voorziet t.a.v. natuur-en landschap.

Hoe het ook zij het plan past niet in de hiervoor breed uitgemeten doelstellingen en is dus in wezen contraproductief. En dat geldt ook voor het onderdeel sportvelden waar deze ten koste gaan van bestaande natte natuurwaa

[redacted]

ontbrekende integrale belangenbenadering.te eisen. Met name die met betrekking tot natuurbehoud en ontwikkeling in relatie tot de ecologische verbindingsproblematiek binnen het komgebied. Met een goede milieueffectenrapportage had dit voorkomen kunnen worden. De gemeente heeft zich echter mee laten sleuren in de doldwaze greenwassing door het waterschap om het gegraven afvoerkanaal voor authentieke Dommel te verslijten. De enorme geldverspilling die dit tot gevolg heeft staat een toekomstig beekherstel van De Neul in de weg omdat daarvoor dan geen budget gevonden kan worden.
Er bestaat dus alle reden om dit projectplan terug naar de tekentafel te verwijzen.

Hoogachtend,

[redacted]

[redacted]

Bijlagen 10 X

HET GROENE HART
Brabant

Aan:Raad van State Afdeling bestuursrechtspraak.
t.a.v. Griffier [redacted]

Datum:23-7-2023
betreft:Projectplan Klimaatrobuust Beekdal Sint-Oedenrode (waterwet).
Ons kenmerk:STOE.NEUL. 2023.

uw kenmerk:202300165/1/R1

Geachte griffier,

Naar aanleiding van uw brief d.d. 4 juli 2023 berichten wij u het volgende:

-U vraagt o.m. een reactie op het verweer van de gemeente en het waterschap. Een verweerschrift van de gemeente hebben wij niet ontvangen,wel dat van het waterschap de Dommel waarop wij hieropvolgend nader zullen reageren.
Mocht de gemeente ook een verweerschrift hebben ingediend, dan stellen wij het op prijs indien dit alsnog kan worden toegezonden zodat wij daar eveneens op kunnen reageren.

-De intrekking van het voorzieningenverzoek waaraan u refereert heeft plaats gevonden op basis van een telefonisch gedaan verzoek van zijde van de Afdeling omdat deze had vernomen dat voorlopig geen uitvoering zou plaats vinden waardoor een spoedeisend belang ontbrak.
Aan dit verzoek hebben wij gevolg gegeven .
Dit heeft echter wel tot gevolg gehad dat het projectplan is gaan vigeren en het waterschap het traject van een omgevingsvergunning is gaan bewandelen met alle nieuwe procedurele gevolgen van dien.

-Het overleg met de gemeente en het waterschap heeft niets opgeleverd wat betreft de hoofdzaak van het plan welke voorziet in een forse afkalving van het natuurlijke Dommeldal ter plaatse door de verbreding van de afvoerkanaalzone en aantasting bestaande natuur in de oostzijde van het dal.
-In zoverre het overleg betrekking had op de inrichting van het nieuwe plangebied is enig succes geboekt in het veilig stellen van enkele oude bomen als het tot uitvoering zou komen.

-Ten aanzien van de verschuiving van de sportvelden.
De sportvelden zijn beide gelegen in het behouden gebleven deel van het natuurlijke beekdal van de Dommel. Het plan voorziet in een flinke verkleining van het beekdal door over de volle lengte ervan een strook van 25 meter breed af te snijden t.b.v. de beoogde verbreding van het afwaterings-kanaal aan de zuidzijde. Als gevolg hiervan komen de bestaande velden in de knel omdat deze

*Het Groene Hart Brabant. **Milieuvereniging werkzaam in Noord-Brabant.** [redacted] - **email** [redacted]
Info@het groene Hart-brabant.nl Aangesloten bij de Brabantse Milieufederatie (BMF)*

gedeeltelijk in de verbredingsstrook liggen. De herpositionering in het overblijvende dalgebied heeft tot gevolg dat dit ten koste gaat van een deel van bestaande waternatuur aan de oostzijde van het beekdal.

-Het verweerschrift van het waterschap De Dommel

Het plan beoogt het veilig stellen van het zuidelijk aangrenzende oude komgebied voor de gevolgen van (extreem) hoogwater zoals dat 1 keer in de 100 jaar verwacht kan worden. De Waterwet voorziet naast het waterstaatskundige aspect ook in het betrekken van natuur-en landschapsbelangen bij de planvorming.

Op pag 2 van het verweerschrift wordt dit als dragende doelstelling in vette letter en onderstreept als volgt verwoord:
" .....***het doel is het realiseren van natuurverbetering en hydrologisch optimale randvoorwaarden door de op enig moment rechtgetrokken beken (kanalisering) weer te laten slingeren (meanderen).*** "

Het plan is in de publiciteit gebracht onder noemer van natuurbouw/herstel van de Dommel. .Dit zou dan ook passen in de doelstellingen van het Nationale Landschap Het Groene Woud waar het project in gelegen is Het waterschap en gemeente participeren daarin. In het gebiedsconvenant uit 2003,Het Groene Woud staat het volgende:

" Hierna te noemen "partijen ",

Partijen zijn van mening dat het noodzakelijk is dat voor het gebied Het Groene Woud maatregelen moeten worden genomen gericht op:

**grootschalige natuurontwikkeling;*
**de realisering van ecologische verbindingen:*

etc...."

De plandoelstelling van het waterschap lijkt hierin te passen waar natuurverbetering en hermeandering van rechtgetrokken beken wordt genoemd.

Helaas gaat het in het onderhavige plan echter niet om natuurherstel en evenmin om een rechtgetrokken beek. Wat naar buiten toe steeds als Dommelherstel wordt gepresenteerd is niet meer dan een voortzetting/uitbreiding van een laat 19e eeuw gegraven waterafvoerkanaal binnen een strakke rechte bedding.
Het is geen beek en er is nooit sprake geweest van meandering die teruggebracht zou kunnen worden. Nu dit bovendien ten koste gaat van een aanzienlijk areaalverlies van het echte natuurdal van de Dommel kan ook de natuurverbetering worden afgeschreven nu juist het omgekeerde plaats vindt:grootschalig natuurverlies. Strijdigheid met de doelen van Het Groene Woud is evident.

Blijven alleen nog de hydrologische optimale randvoorwaarden over. We mogen aannemen dat men hier de natuurlijke hydrologie op het oog heeft. Die dient dan betrekking te hebben op het natuurlijke beeksysteem terwijl het nu juist gaat om een louter cultuurtechnische voortzetting van een achterhaalde aanpak uit de 19e eeuw. Hoe dan ook wordt het artificiële karakter van de waterstructuur rond Sint-Oedenrode in grote mate versterkt.

– Natuur, natuurbouw, nieuwe natuur, beek en beeksysteem.

Deze begrippen worden te pas en te onpas gebruikt waarbij iedereen daar zijn eigen invulling aan geeft. De rechtszekerheid en bescherming is daardoor dikwijls ver te zoeken.

Wij merken hierover het volgende op:

Wat is natuurwaarde?

"Natuur , staat voor :**een zo min mogelijk door de mens beïnvloede hoedanigheid .** De natuurwaarde neemt dus toe naarmate er sprake is van minder menselijk ingrijpen en omgekeerd neemt af naarmate er door de mens meer aan gesleuteld is.
Hierbij dient dan wel rekening gehouden te worden tussen de verschillende componenten die tezamen de natuurwaarde vormen:
Primair gaat het dan om de natuurwaarden die aan de bodem verbonden zijn. Deze zijn feitelijk bepalend voor alles wat groeit en bloeit .Aantasting ervan behoort daarom tot de zwaarste categorie natuurverlies die mogelijk is.
Het betreft hier de zogenoemde abiotische natuurwaarde gevormd door: waterregiem,bodemstructuur en de geomorfologie. Met daaraan verbonden de potentiële natuurontwikkelingswaarde * die aan elke bodem verbonden is.

Vervolgens zijn daar dan de van de bodem afhankelijke biotische natuurwaarden ; flora en fauna
De natuurwaarde van een grondareaal bestaat dus uit de stapeling van abiotische, biotische natuurwaarden en die van potentiële natuurontwikkelings aard. En naarmate de flora en fauna beter zijn afgestemd op de bodemkenmerken,des te hoger scoort de natuurwaarde van het totale ensemble.

Omdat de abiotische natuurwaarden door natuurlijke langdurige processen zijn gevormd zijn deze plaatsgebonden en naar aard en vorm uniek. Verloren gaande abiotische natuurwaarden zijn daardoor veelal niet vervangbaar. B.v. een beekdal deels ophogen om vervolgens elders ter compensatie een nieuw stuk beekdal graven kan daardoor nooit de verloren gegane natuurlijkheid door ophoging vervangen of compenseren omdat het nieuwe beekdaldeel maximaal door menselijke beïnvloeding tot stand is gekomen..Overigens is natuurherstel soms wel mogelijk:bijvoorbeeld door een gedempte beekmeander of beekdal weer uit te graven.

Voor biotische waarden geldt in beginsel hetzelfde .Alleen indien de flora en fauna naar aard optimaal is afgestemd op de bodemkenmerken ,kan hier van een natuurlijk ensemble van natuurwaarden gesproken worden. Vocht minnende flora op droge grond beheren heeft een lage natuurwaarde. En voor droogte minnende flora op lage vochtige grond geldt hetzelfde.

-Relatie tussen natuur en beek/ beeksysteem.

Een waterloop kan pas als 'beek ' aangeduid worden indien deze van nature gevormd is.
Op de zandgronden loopt een beek veelal binnen een lager gelegen depressie in een gebied wat dan als beekdal wordt benoemd. Veel van de beekdalen zijn breder dan de afmeting van een beekprofiel doet vermoeden. Het gaat dan om oude verlaten rivierdalen van de Maas of Rijn. Binnen een beekdal kan de beek vrij zijn loop kiezen.
Hoe vlakker een dalgebied is gelegen hoe sterker de meandering van een beek ervan plaats vindt. Dit verklaard ook de sterke meandering van de Dommel vanaf Sint-Oedenrode tot de monding in de Maas. (gelegen in de Grote Slenk).
Dus;een beek en beekdal zijn door natuurkrachten gevormd en daardoor uniek en niet vervangbaar.

Naast deze ruimtelijke kenmerken is er die van hydrologisch functionele aard..Met name de
*- zie bijlage 1

dynamiek tussen de normale water afvoer binnen het beekprofiel en die bij de piekbelasting ingeval van hoogwater . Bij stijging van het water in de beek kan deze tenslotte vrij overlopen in het beekdal dat als een waterbuffer functioneert .De gevulde beekdalen vergroten de afstromings-capaciteit als een brede traag stromende rivier. Voor de meandervorming is het van belang dat bij de overstroming de stroomsnelheid van de beek afneemt omdat de waterafvoer over een veel breder vlak plaats kan vinden.
In het algemeen verloopt de meanderverlegging door stroomerosie in het laagland traag en dan komt de factor tijd als onderdeel van het beeksysteemontwikkeling in beeld. Verder ligt hier ook een klimatologische relatie omdat de hoogwatercyclus sterk afhankelijk is van de regenval in het stroomgebied van een beek.
Bij daling van het waterpeil lopen de beekdalen weer leeg en neemt de bodemvochtigheid af.

Deze vrije wisselwerking tussen waterafvoer overstroming/berging en waterpeildaling met drooglegging van de dalgronden in relatie met klimaat en trage meandervorming zijn bepalend voor het functioneren van een natuurlijk beeksysteem op de dekzandgronden.

-Beekherstel of beekontwikkeling.(pag 2)

Ten onrechte meent het waterschap dat het ons voornamelijk om herstel van de beekloop te doen zou zijn terwijl het ons om het hele natuurlijke beeksysteem gaat,inclusief beekdal vooral omdat voor het beeksysteem juist het beekdal de meest invloedrijke component vormt. En een beekdal is in zijn ligging van nature vrijwel onveranderlijk en bepaalt de kaders waarbinnen een beek zijn weg kan zoeken en dit in het laagland uiterst traag doet. Beekherstel heeft vooral ook betrekking op herstel van de natuurlijke waterfunctionaliteit.
Hetgeen dus volledig past binnen het genoemde subdoel, punt e waar beekherstel expliciet genoemd wordt als bijdrage aan de KRW (pag 3 verweerschrift).
We kunnen ons helemaal met het plan verenigen waar het waterschap *'beekdalontwikkeling "* voorstaat. .In relatie tot de KRW .op grond waarvan het waterschap de opgave ziet om .*"een natuurlijk beeksysteem ... "* te realiseren en bovendien de geciteerde KRW onder *punt e (pag 3)* nadrukkelijk *'beekherstel '* noemt,kan o.i. niet anders geconcludeerd worden dan dat natuurherstel hier voorop dient te staan.
Het afwateringskanaal vormt binnen het beeksysteem een onnatuurlijk element in ruimtelijke en functionele zin en hier kan alleen herstel plaats vinden door deze onnatuurlijke anomalie uit een ver verleden op te ruimen. Het plan doet echter het omgekeerde ;de anomalie wordt juist in omvang verdubbeld . De strijdigheid met de genoemde doelen is dan evident.
Overigens is het oorspronkelijke meandertraject nog volledig aanwezig zodat hier weinig voor een herstel in te grijpen valt.

Conclusie:
Met betrekking tot het voorliggende plan van het waterschap in Sint-Oedenrode kan vastgesteld worden dat het bestaande gegraven waterafvoer kanaal aan geen enkel criterium van een beek en beeksysteem voldoet. En dus geheel buiten de geciteerde doelstelling valt. Omdat het plan met aanzienlijke nieuwe natuurschade gepaard gaat, raakt het ook in strijd met de Waterwet waar deze een bredere belangenafweging cq bescherming voorziet t.a.v. natuur-en landschap.

Hoe het ook zij het plan past niet in de hiervoor breed uitgemeten doelstellingen en is dus in wezen contraproductief. En dat geldt ook voor het onderdeel sportvelden waar deze ten koste gaan van bestaande natte natuurwaarden.

dynamiek tussen de normale water afvoer binnen het beekprofiel en die bij de piekbelasting ingeval van hoogwater . Bij stijging van het water in de beek kan deze tenslotte vrij overlopen in het beekdal dat als een waterbuffer functioneert .De gevulde beekdalen vergroten de afstromings-capaciteit als een brede traag stromende rivier. Voor de meandervorming is het van belang dat bij de overstroming de stroomsnelheid van de beek afneemt omdat de waterafvoer over een veel breder vlak plaats kan vinden.
In het algemeen verloopt de meanderverlegging door stroomerosie in het laagland traag en dan komt de factor tijd als onderdeel van het beeksysteemontwikkeling in beeld. Verder ligt hier ook een klimatologische relatie omdat de hoogwatercyclus sterk afhankelijk is van de regenval in het stroomgebied van een beek.
Bij daling van het waterpeil lopen de beekdalen weer leeg en neemt de bodemvochtigheid af.

Deze vrije wisselwerking tussen waterafvoer overstroming/berging en waterpeildaling met drooglegging van de dalgronden in relatie met klimaat en trage meandervorming zijn bepalend voor het functioneren van een natuurlijk beeksysteem op de dekzandgronden.

-Beekherstel of beekontwikkeling.(pag 2)

Ten onrechte meent het waterschap dat het ons voornamelijk om herstel van de beekloop te doen zou zijn terwijl het ons om het hele natuurlijke beeksysteem gaat,inclusief beekdal vooral omdat voor het beeksysteem juist het beekdal de meest invloedrijke component vormt. En een beekdal is in zijn ligging van nature vrijwel onveranderlijk en bepaalt de kaders waarbinnen een beek zijn weg kan zoeken en dit in het laagland uiterst traag doet. Beekherstel heeft vooral ook betrekking op herstel van de natuurlijke waterfunctionaliteit.
Hetgeen dus volledig past binnen het genoemde subdoel, punt e waar beekherstel expliciet genoemd wordt als bijdrage aan de KRW (pag 3 verweerschrift).
We kunnen ons helemaal met het plan verenigen waar het waterschap *'beekdalontwikkeling "* voorstaat. .In relatie tot de KRW .op grond waarvan het waterschap de opgave ziet om .*."een natuurlijk beeksysteem ..."* te realiseren en bovendien de geciteerde KRW onder *punt e (pag 3)* nadrukkelijk *'beekherstel'* noemt,kan o.i. niet anders geconcludeerd worden dan dat natuurherstel hier voorop dient te staan.
Het afwateringskanaal vormt binnen het beeksysteem een onnatuurlijk element in ruimtelijke en functionele zin en hier kan alleen herstel plaats vinden door deze onnatuurlijke anomalie uit een ver verleden op te ruimen. Het plan doet echter het omgekeerde ;de anomalie wordt juist in omvang verdubbeld . De strijdigheid met de genoemde doelen is dan evident.
Overigens is het oorspronkelijke meandertraject nog volledig aanwezig zodat hier weinig voor een herstel in te grijpen valt.

Conclusie:
Met betrekking tot het voorliggende plan van het waterschap in Sint-Oedenrode kan vastgesteld worden dat het bestaande gegraven waterafvoer kanaal aan geen enkel criterium van een beek en beeksysteem voldoet. En dus geheel buiten de geciteerde doelstelling valt. Omdat het plan met aanzienlijke nieuwe natuurschade gepaard gaat, raakt het ook in strijd met de Waterwet waar deze een bredere belangenafweging cq bescherming voorziet t.a.v. natuur-en landschap.

Hoe het ook zij het plan past niet in de hiervoor breed uitgemeten doelstellingen en is dus in wezen contraproductief. En dat geldt ook voor het onderdeel sportvelden waar deze ten koste gaan van bestaande natte natuurwaarden

[redacted]

RAAD VAN STATE
INGEKOMEN
04 SEP. 2023
ZAAKNR:
AAN:
BEHANDELD DD: PAR:

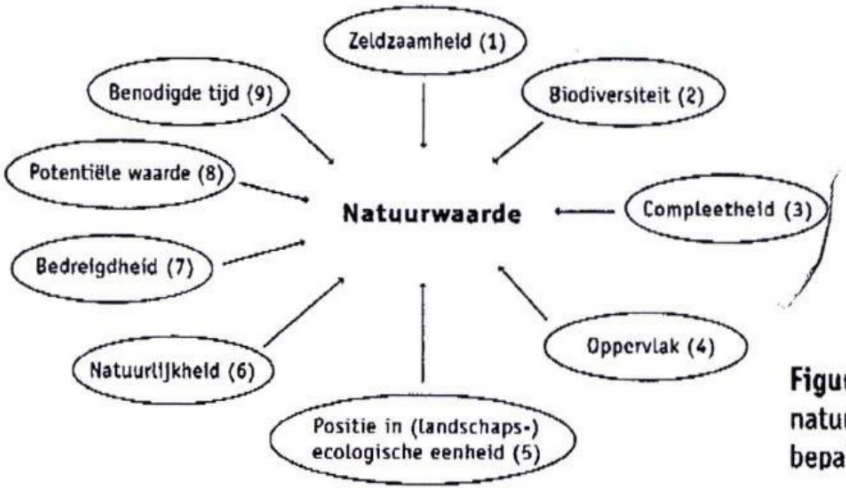
A I

<u>Potentiële natuurontwikkelingswaarde</u> maakt onderdeel uit van aanwezige natuurwaarde van een areaal of element.

Door de faculteit Milieunatuurwetenschappen Universiteit Utrecht is in 2003 een onderzoek gepubliceerd getiteld: ***Natuurwaardering terug van weggeweest.*** (Landschap : tijdschrift voor landschapsecologie en milieukunde)

Daarin worden alle ter zake doende aspecten die tot natuurwaarde gerekend kunnen worden nader onderzocht.

Dit culmineerde in schema figuur 1 .Aspecten die de natuurwaarde kunnen bepalen.



Figuur 1. Aspecten die de natuurwaarde kunnen bepalen

In relatie tot het projectplan zijn de volgende aspecten van bijzonder belang::

- Compleetheid (3)
- Positie in (landschapsecologische eenheid (5)
- Natuurlijkheid (6)
- Potentiële waarde (8)

ad 3. Zonder een beekdal kan geen beeksysteem functioneren. Zonder de compleetheid van de systeem bepalende factoren is derhalve een geen echt natuurherstel mogelijk. In het projectplan ontbreekt die compleetheid.

Ad 5. Het beekdal van de Dommel is het dragende element van het beeksysteem omdat ze de loop van de beek stuurt en een essentiële rol speelt in de waterdynamiek.

Ad 6. Het beekdal ter plaatse van de kom is , behalve ter plaatse van het afwateringskanaal nog weinig door menselijk ingrijpen veranderd. De begrenzing en verdiept gelegen dalbodem zijn nog vergaand aanwezig. Het natuurlijkheidsgehalte van het beekdal is dus hoog.

Ad 8.De vermelding van de **potentiële waarde** ondersteunt ons pleidooi dat dit als een volwaardige component van de natuurwaarde beschouwt dient worden. In de publicatie staat hierover het volgende:

RAAD VAN STATE
INGEKOMEN
04 SEP. 2023
ZAAKNR:
AAN:
BEHANDELD DD: PAR:

A II

"8.Potentiële waarde – De potentiële waarde van natuur is een maat van hoe bij de heersende abiotische omstandigheden onder optimaal beheer of onder natuurlijke veranderingen de ontwikkeling kan zijn tot een gebied dat hogere natuurwaarde vertegenwoordigt. De kans waarop aan de voorwaarden kan worden voldaan is de parameter. De bepaling van de potentiële natuurwaarde vindt plaats met de vraag welke fysieke omstandigheden in het gebied voorkomen en welke natuur zich daar onder ideale omstandigheden kan vestigen..."

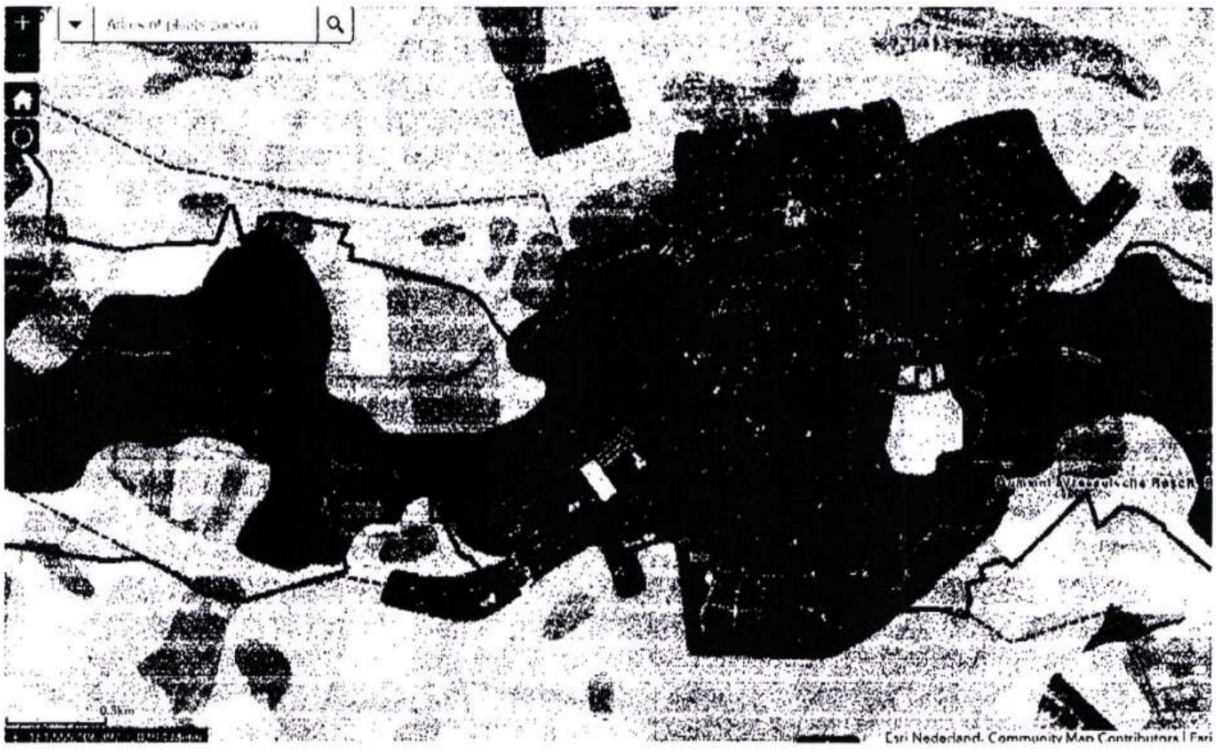
Dit aspect is in het kader van de projectplanvorming volkomen genegeerd waardoor het verlies van de potentiële natuurontwikkelings waarde ten gevolgen van ruimteverlies van het beekdalareaal door de kanaalverbreding bebouwing en verhardingen wegens het projectplan ten onrechte niet bij de belangenafweging zijn betrokken. En gelet op de omvang van het beekdal ter plaatse gaat het hier feitelijk om de meest omvangrijke natuurwaarde die bij het plan in het geding zijn.

Dit heeft verstrekkende gevolgen omdat dit ook doorwerkt in de m.e.r beoordeling omdat ook daar het verlies aan potentiële natuurontwikkelingswaarden geen rol heeft gespeeld en waardoor ten onrechte de projectplangevolgen voor het milieu te licht zijn uitgevallen.
De conclusie dat de m.e.r verkenning heeft aangetoond dat er geen volwaardige mer hoeft te worden gestart is daardoor niet gerechtvaardigd.

Ook bij het modelonderzoek t.b.v. het voorkeursmodel doet dit zich voelen omdat ook hier dit onderzoeksmanco aan de orde is.

C 2

I I Aardkundige waardenkaart provincie.



Bron:Aardkundige waardenkaart. Legenda: donkergroen = beekdal Dommel
rode lijn =begrenzing als waardevol
donker vlak= bebouwde kom.

Deze kaart bevestigd dat de Neul integraal onderdeel uitmaakt van de feitelijke NNB.

Aan de oostzijde van de kom stuit het beekdal van de Dommel op de bebouwde kom van Sint-Oedenrode. Aan de westzijde gebeurt hetzelfde. Daartussen ligt De Dommel ingeklemd in de stedelijke structuur. Deze flessehals wordt kunstmatig in lengte verdubbeld door de aanwezige dalruimte in De Neul niet te benutten als ecologische verbindingszone maar deze functie te verdelen op twee smalle corridors aan de noord-en zuidzijde van De Neul. Beide bieden door hun geringe afmetingen en gebrek aan rust en stilte geen oplossing voor de bestaande ecologische verbindings-stagnatie ter plaatse.

Dit is weer een voorbeeld waarbij de potentiële natuurontwikkelings mogelijkheden van een areaal in casu De Neul genegeerd worden als belangrijke natuurwaardecomponent die kan bijdragen aan de oplossing van een urgent verbindingsprobleem.

D

De ontbrekende integrale planaanpak

De Waterwet en KRW vormen voor het waterschap het wettelijke kader. Voor de gemeente bestaat een hoge mate van vrijheid voor invulling van haar ruimtelijke ordenings taken met als rand-voorwaarde dat het resultaat goede ruimtelijke ordening dient op te leveren.

De Waterwet voorziet in de betrekking van de ruimtelijke ordening bij projectplannen.
In dit geval springt dan de NNB status van het Dommeldal in het oog en beperkingen die de bestaande ruimtelijke situatie binnen de kom van Sint-Oedenrode veroorzaakt. In de planbeschrijving door BWZ wordt gewezen op de 'flessenhals ' (1.2. Gebiedsbeschrijving) waardoor de Dommel zich moet wringen.
Dit schept een raakvlak met het provinciale beleid om de Dommel als hoofdader van de NNB te ontwikkelen. Dit betekent dat de ecologische verbindingscapaciteit het hele traject van zuid-naar noord in stand dient te blijven.
Immers; door de lijnvormige structuur van de NNB Dommeldal zorgt elke stagnatie op het traject dat het hele systeem daardoor geraakt wordt. Op dit moment vormen de stedelijke kernen de grootste flessenhalzen die de functionaliteit van de NNB beperken. Dit komt omdat de passeer-breedte van de flessenhals bepalend is voor de ecologische verbindingscapaciteit. Die is beperkt en legt dus een rem op verbindingscapaciteit. De verbindingsefficiëntie ligt daardoor op een onaanvaardbaar laag niveau en vormt dan ook de achillespees van de NNB Dommeldal.

Nu het projectplan ruimtelijk en functioneel sterk ingrijpt in de begrensde en potentiële nog te begrenzen NNB en gelet op de importantie voor de ruimtelijke inrichting van de provincie zou dit plan,naast het hoogwateraspect, feitelijk het hoofdthema van het projectplan dienen te vormen.

Beekherstel en corridor verbetering vallen feitelijk volkomen samen met een MMA omdat beide inspelen op de natuurlijke abiotische omstandigheden .Hetgeen tevens een garantie voor duurzaamheid biedt.

Nu feitelijk beekherstel etc. niet als mogelijk ontwikkelingsmodel bij de planvorming is betrokken is niet aangetoond dat het milieualternatief met beduidend minder milieuschade dan het gekozen voorkeursmodel ,geen reële optie kan zijn.

Het keuze proces van het voorkeursmodel

In het verslag van de waterschapsvergadering van 25 september 2018 komt de kwestie van modelkeuze voor een projectplan aan de orde.

Pag 1.
Aanvankelijk gaat het dan om drie opties:
-keringen (ophogen bestaande des en wallen)
-verruiming Dommelprofiel (=afwateringskanaal)
-Zuidelijke bypass.(geheel nieuw Dommeltrace aan de oostzijde van de kom)

een ambtelijke projectgroep kist hier voor v*erruiming(= 'ruimte voor de Dommel ')* dit vormt het voorkeursvariant.

Pag 2.
Deze variant wordt vervolgens uitgesplitst in twee varianten:
1-verbreden winterbed van de Dommel met 12 meter en het mee laten stromen van de oude Dommelmeander. In De Neul (Stille Dommel).

E

De keuze van het voorkeursmodel zoals dat beschreven wordt in de bestuursvergadering van het waterschap op 25 september 2018.

Pag 1.

Aanvankelijk gaat het dan om drie varianten opties:

-keringen (ophogen bestaande kades en wallen)
-verruiming Dommelprofiel (=afwateringskanaal)
-Zuidelijke bypass.(geheel nieuw kanaaltracé aan de oostzijde van de kom)

een ambtelijke projectgroep kiest hier voor v*erruiming(= 'ruimte voor de Dommel ')* dit vormt het voorkeursvariant.

Pag 2.
Deze variant wordt vervolgens uitgesplitst in twee varianten:

1-verbreden winterbed van de Dommel met 12 meter en het mee laten stromen van de oude Dommelmeander. In De Neul (Stille Dommel).
2-het verbreden van het winterbed van de Dommel met 25 meter.zonder aansluiting oude meander.

Beide varianten zijn ingebracht in het participatieproces (waarvoor GHB overigens nooit is uitgenodigd) in 2020.

Variant 1 ,die feitelijk een gedeeltelijk functioneel beekherstel van De Neul betekende valt af om reden:
1-minder natuurlijke uitstraling aan het landschap dan nieuwe meandering variant 2,
2-minder robuust want openen en sluiten van waterschuiven is vereist.
3-duurder omdat in-en uitlaatschuiven moeten worden geplaatst.
4-investeringskosten beide varianten blijven echter gelijk.

Ad 1:Ongeloofwaardig omdat deze variant het natuurlijke beekdal omvat en de nieuwe meandering het geheel kunstmatige kanaal betreft en dus per definitie geen natuurlijkheid bezit.
Ad 2: Eveneens ongeloofwaardig omdat het slechts enkele keren per jaar moet plaats vinden. Bovendien is elektronische bediening op afstand mogelijk.
Ad 3 en 4: Dit is met elkaar in tegenspraak.

Pag 3
Hier is een toetsingsmatrix opgenomen van 4 varianten waarvan de twee laatste een geheel nieuw omleidingskanaal zuidelijk van de kom betreffen en ook kostentechnisch niet als reëel te beschouwen zijn
De meest natuurvriendelijke variant van verbreden winterbed tot 12 meter en meestromende oude Dommelmeander komt echter niet meer aan bod ;

Blijven over de variant :*keringen* en de voorkeursvariant : *verbreden winterbed Dommel met 25 meter (* ook wel *ruimte voor de Dommel genoemd.).* Gelet op het eerder al afvallen van de keringenvariant was de uitkomst voorspelbaar:deze viel af zodat alleen het voorkeursvariant overblijft. De matrix is dus feitelijk overbodig en lijkt alleen te dienen om de schijn van zorgvuldigheid bij de variantkeuze te wekken.

De betekenis van de Waterwet voor het projectplan.

De Waterwet en KRW vormen voor het waterschap het wettelijke kader. Voor de gemeente bestaat daarbij een hoge mate van vrijheid bij de invulling van haar ruimtelijke ordenings taken met als randvoorwaarde dat het resultaat een goede ruimtelijke ordening dient op te leveren.

De Waterwet voorziet in de betrekking van de ruimtelijke ordening bij projectplannen.
In dit geval springt dan de NNB status van het Dommeldal in het oog en beperkingen die de bestaande ruimtelijke situatie binnen de kom van Sint-Oedenrode veroorzaakt.
In de projectplanbeschrijving door BWZ wordt gewezen op de 'flessenhals ' (1.2. gebiedsbeschrijving) waardoor de Dommel zich moet wringen.

Dit schept een raakvlak met het provinciale beleid om de Dommel als hoofdader van de NNB te ontwikkelen. Dit betekent dat de ecologische verbindingscapaciteit het hele traject van zuid-naar noord in stand dient te blijven.
Immers; door de lijnvormige structuur van de NNB Dommeldal zorgt elke stagnatie op het traject dat het hele systeem daardoor geraakt wordt. Op dit moment vormen de NNB corridors binnen stedelijke kernen de grootste flessenhalzen die de functionaliteit van de NNB beperken. Dit komt omdat de beperkte passeerbreedte van de flessenhals bepalend is voor de ecologische verbindingscapaciteit hetgeen dus een rem legt op verbindingscapaciteit. De verbindingsefficiëntie ligt daardoor op een onaanvaardbaar laag niveau en vormt dan ook de achillespees van de NNB Dommeldal.

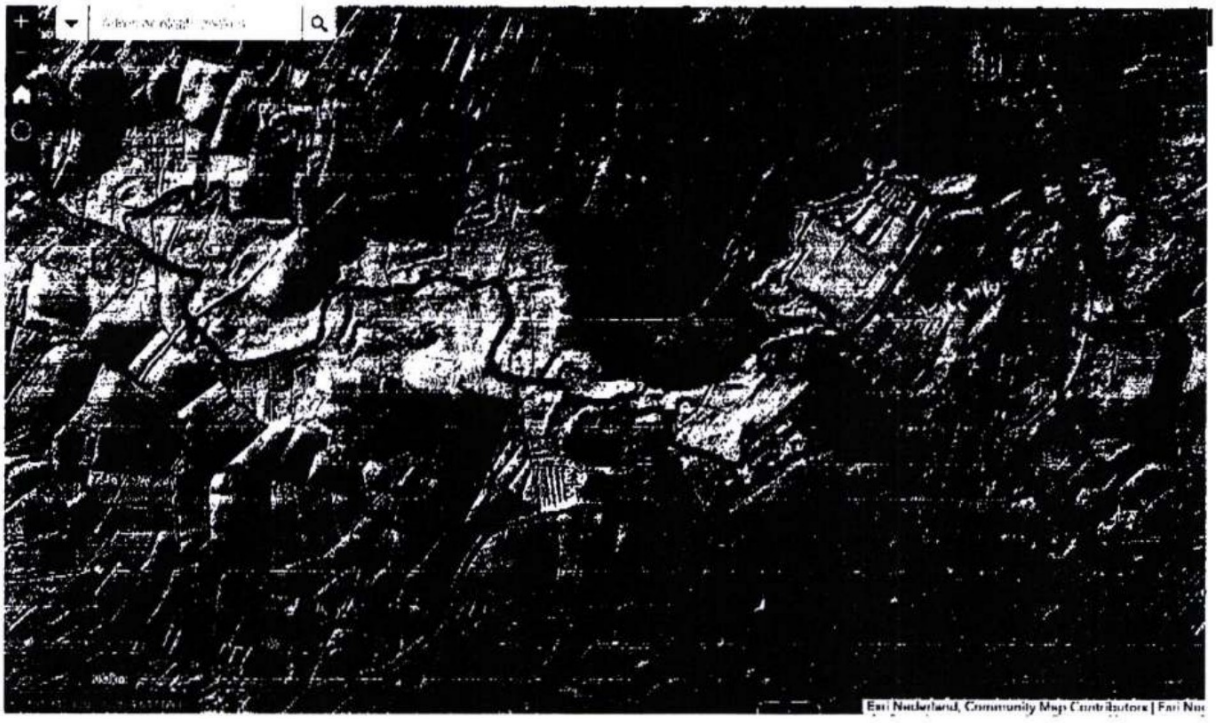
Nu het projectplan ruimtelijk en functioneel sterk ingrijpt in de begrensde en potentiële nog te begrenzen NNB en gelet op de importantie voor de ruimtelijke inrichting van de provincie zou dit projectplan,naast het hoogwateraspect, feitelijk het beekherstel tot hoofdthema dienen te hebben.

Beekherstel en corridorverbetering vallen feitelijk samen met een MMA omdat beide inspelen op de voorwaarden van een goede ecologische verbindings functie.Een MMA kan daarom feitelijk niet gemist worden om verantwoorde ontwikkelingskeuzes te kunnen maken.

Nu feitelijk beekherstel etc. niet als mogelijk ontwikkelingsmodel bij de planvorming is betrokken is niet aangetoond dat een milieualternatief met beduidend minder milieuschade dan het gekozen voorkeursmodel ,geen reële optie kan zijn. De huidige geplande toe te brengen schade aan de gebiedswaarden kan daarom niet steunen op een krachtige motivering.

De keuze van het voorkeursmodel zoals dat beschreven wordt in de

1-Aardkundige waardenkaart provincie Noord-Brabant



Reliefkaart uit:Aardkundige waardekaart Legenda: groen= hoog.
Beige= laag beekdal
zwartelijn =Dommel

De aardkundige waarden zijn gelegen in de abiotische omstandigheden zoals de lage ligging van het dalgebied. *
Dit vormt een hoofdkenmerk dat de ruimte in landschappelijk opzicht sterk structureert.
Het doorgaande karakter van een beekdal maakt het zeer geschikt om als ecologische verbindingszone te functioneren.(als NNB). De reliëfkaart is ideaal om de begrenzing van een beekdal vast te stellen als aardkundige waardevol element binnen de NNB.
Uit de kaart blijkt dat het beekdalelement De Neul (in de meest noordoostelijke punt) geheel tot het natuurlijke beekdal van de Dommel behoort.

* *7.8. AARDKUNDIGE WAARDEN (uit planbeschrijving)*
Het Dommeldal tussen Son en Boxtel is vrijwel geheel aangewezen als provinciaal aardkundig waardevol gebied. Dit is te zien op de Aardkundige Waardenkaart van de provincie 220
Voor deze gebieden geldt provinciaal beleid ter bescherming van aanwezige aardkundige waarden. De overgang van de hogere zandgronden op de beekdalzijde naar de lager gelegen beekdalgronden is bijvoorbeeld een aardkundig kenmerk. Verder zijn aardkundige processen zoals erosie en sedimentatie aanwezig in het beekdal, die ook een aardkundige waarde hebben

6

De betekenis van de Waterwet. II

In het verweerschrift komt de Waterwet aan de orde waarbij gesteld wordt dat het voorliggende projectplan geheel aan de wettelijke vereisten voldoet.
In de projectplanbeschrijving door BWZ wordt in deel II Verantwoording nader ingegaan op de wet-en regelgeving.

Op pag 44 worden om de volgende doeleinden uit de Waterwet genoemd:

b-Bescherming en verbetering....ecologische kwaliteit van watersystemen.

De ruimtelijke beïnvloeding door profiel verbreding en meanderend verloop wordt volgens de beschrijving bijgedragen aan beekherstel. (let wel het betreft hier niet de eigenlijke Dommel maar het afwateringskanaal.)

c- Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem.

De maatregelen in het projectplan worden bij de planbeschrijving tot deze functies gerekend: *landschappelijke beleving,ecologie en biodiversiteit,recreatieve mogelijkheden en een optimale ruimtelijke inrichting.*

Dit alles bewijst voldoende dat in het kader van de Waterwet het waterschap wel degelijk gehouden is om ook rekening te houden met de niet louter waterstaatsaspecten van het projectplan.
Dit thema kan dus door belanghebbenden terecht in deze procedure aan de orde gesteld worden.

4/ **De Kaderrichtlijn Water (KRW)**

De beschrijving stelt dat de maatregelen uit het plan beekherstel betreffen en het vergroten van het areaal van beekbegeleideinde habitats en een ecologische verbindingszone door de bebouwde kom van Sint Oedenrode hetgeen positief bijdraagt aan de voorwaarden voor een goede ecologische toestand van de Dommel.

-Hieruit blijkt dat met het plan beekherstel beoogt wordt. Dit vormt dus een belangrijke toetsingsgrond van het projectplan om vast te stellen of het plan werkelijk dit tot gevolg heeft.
Dat blijkt dus niet het geval te zijn ,maar dat doet niets af aan de bedoeling.

Wet natuurbescherming. (uit planbeschrijving)

I **2.2.1. Waterbeheerprogramma**

Op pag 60 van het concept WBP staat een overzicht van het maatregelen pogramma

Voor de Dommel staat dat er naar gestreefd wordt naar het verbeteren van *de hydromorfologische condities anders dan het vergroten van de vispasseerbaarheid.*

-Een belangrijk onderdeel van de hydromorfologie vormt de structuur van de dalbodem doch deze wordt dus ten onrechte niet bij het projectplan betrokken.